

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 16Csp/92/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123207317
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Drimák
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2024:8123207317.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Michalom Drimákom, PhD. v právnej veci žalobcu: spoločnosť UBC 2020, k.s., so sídlom kancelárie Zelinárska 6, 821 08 Bratislava, IČO: 53 151 135, správca úpadcu Silverside, a.s. v konkurze, so sídlom Plynárenská 7/B, 821 09 Bratislava – Ružinov, IČO: 50 052 560, právne zastúpený: advokátska kancelária VIVID LEGAL, s.r.o., so sídlom Plynárenská 7/A, 821 09 Bratislava, IČO: 36 807 915, proti žalovanému: A. B., nar. X.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX C., o zaplatenie 3.816 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

- I. Súd zastavuje konanie čo do sumy zmluvnej pokuty vo výške 579,64 eur.
- II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 683,23 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne z tejto sumy od 1.10.2022 do zaplatenia, všetko v mesačných splátkach po 150 eur, vždy k 20.dňu v mesiaci počnúc mesiacom po právoplatnosti tohto rozsudku pod následkom straty výhody splátok.
- III. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.
- IV. Žalobca nemá právo na náhradu trov konania a žalovanému sa náhrada trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným Okresnému súdu Prešov dňa 2.8.2023 sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia istiny vo výške 3.816 eur, istiny vo výške 301,60 eur, zmluvných úrokov vo výške 1.008,46 eur, zmluvnej pokuty vo výške 579,64 eur, úrokom z omeškania vo výške 5% zo sumy 2.110,16 eur od 1.10.2022 do zaplatenia ako aj úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo špecifikovaných splátok úveru a nákladov spojených s úverom. Nárok odôvodnil tým, že dňa 14.11.2018 uzatvoril so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 564496681 ďalej len „Zmluva“), na základe ktorej mu poskytol peňažné prostriedky vo výške 6.500 eur s dohodnutým úrokom 19,24 % s dohodnutými pravidelnými peňažnými splátkami vo výške 169,46 eur. Tým, že žalovaný porušil svoje povinnosti, dostal sa omeškania so splácaním úveru, preto žalobca vyzval žalovanému výzvou/upomienkou zo dňa 27.4.2020 na zaplatenie dlžnej sumy 150,53 eur. Uznesenie o vyhlásení konkurzu žalobcu bolo zverejnené v Obchodnom vestníku dňa 29.9.2022 a účinok zosplatenia nastal dňa 30.9.2022 ex lege v zmysle § 46 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii.

2. Žalovaný sa k žalobe vyjadril v písomnom podaní z 19.2.2024 v tom zmysle, že namietal premlčanie, neuznal právo žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty a uviedol, že dlh by v prípade zaviazania k platbe bolo schopný splácať maximálne po 150 eur mesačne.

3. K tomuto vyjadreniu žalovaného sa vyjadril žalobca písomným podaním z 22.3.2024, pričom uviedol, že k premlčaniu nedošlo, keďže zosplatenie úveru nastalo 30.9.2022 a žaloba bola podaná 1.8.2023.

Zároveň zobral žalobu späť v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty, o čom súd rozhodol vo výroku I. tohto rozsudku. Žalobca ďalej konštatoval, že súhlasí s návrhom žalovaného splácať dlžnú sumu v mesačných splátkach po 150 eur.

4. Žalovaný ešte v písomnom podaní z 26.4.2024 uviedol obdobné dôvody ako v svojom skoršom vyjadrení navrhol žalobu zamietnuť, alternatívne zaviazat' ho splácať jeho záväzok maximálne po 150 eur mesačne.

5. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi prečítaním obsahu celého spisu konštatovaním, že na č. I. 1 a nasl. sa nachádza samotná žaloba, na č. I. 11 a nasl. je zmluva o spotrebiteľskom úvere na refinancovanie, na č. I. 22 je upomienka č. 1, na č. I. 26 je posledná výzva, na č. I. 33 je zmluva o zabezpečení poistenia schopnosti splácať úver, na č. I. 35 a nasl. je platobná disciplína k predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, na č. I. 59 a nasl. je odpoveď žalobcu na výzvu súdu vo vzťahu k skúmaniu bonity žalovaného spolu s prílohami, na č. I. 99 a nasl. je vyjadrenie žalovaného k žalobe, na č. I. 102 je vyjadrenie žalobcu k vyjadreniu žalovaného, na č. I. 110 je znova vyjadrenie žalovaného k vyjadreniu žalobcu, napokon na č. I. 115 je odpoveď žalobcu na výzvu súdu vo vzťahu k tomu, koľko žalovaný mal z predmetnej zmluvy celkovo zaplatiť, pričom zistil tento skutkový stav:

6. Žalobca a žalovaný uzatvorili 14.11.2018 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 564496681 ďalej len „Zmluva“), na základe ktorej mu poskytol peňažné prostriedky vo výške 6.500 eur s dohodnutým úrokom 19,24 % s dohodnutými pravidelnými peňažnými splátkami vo výške 169,46 eur, RPMN vo výške 20,88 %, priemerná RPMN vo výške 12,35 %. Celková čiastka úveru činila 10.167,60 eur, ktorú sa zaviazal žalovaný zaplatiť v 60 mesačných splátkach.

7. Z čl. IX bod 1 plynie cit.: „Ak sa dlžník dostane do omeškania so splácaním Pravidelných splátok alebo ich časti podľa tejto Zmluvy, Veriteľ má právo požadovať okrem omeškaných pravidelných splátok zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 12 % p. a. z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania.

8. Z čl. XII bod 3 veta prvá: „Súčasťou tejto Zmluvy je aj Sadzobník poplatkov, ktorý Dlžník preberá pri podpise tejto Zmluvy.“

9. Z detailu pohybu na účte veriteľa plynie, že dňa 14.11.2018 bola odoslaná suma 6.086,11 eur označená ako vyplatenie úveru.

10. Na výzvu súdu vo vzťahu k skúmaniu bonity, žalobca podaním zo 23.10.2023 uviedol, že priemerný čistým mesačný príjem žalovaného bol v rozhodnom čase 756,50 eur, minimálne výdavky z dôvodu spotrebiteľského úveru 413,89 eura, minimálne výdavky 298,68 eur a voľné zdroje spotrebiteľa predstavovali sumu 259,26 eur.

11. Z vyjadrenia žalobcu zo dňa 20.5.2024, ktoré nebolo rozporované žalovaným, vyplýva, že žalovaný poukázal na splatenie spotrebiteľského úveru sumu 5.816,77 eur (za počítané na istinu 2.684 eur, na zmluvné úroky 2.659,14 eur a na ostatné poplatky 473,63 eur).

12. Na pojednávaní konanom 6.6.2024 právny zástupca žalobcu uviedol, že zotrváva na žalobe, tak ako bola v písomnej podobe doručená súdu vrátane všetkých písomných vyjadrení, ktoré tvoria súčasť spisu, rovnako tak v rozsahu čiastočného späťvzatia vo vzťahu k zmluvnej pokute. Uviedol, že na zvyšku nároku žalovaného trvá, žalobu má v celom rozsahu za dôvodnú a súhlasil so splátkami, ktoré navrhol samotný žalovaný, t. j. vo výške 150 eur mesačne za predpokladu, žeby súd zaviazal žalovaného na nejaké plnenie. Navrhol žalobe vyhovieť v celom rozsahu, v prípade úspechu si uplatnil náhradu trov konania v rozsahu 100%, nemal návrhy na doplnenie dokazovania.

13. Žalovaný na tomto pojednávaní uviedol, že nemá právnické vzdelanie a preto zotrváva na svojich doterajších písomných vyjadreniach, ktoré tvoria súčasť spisu. Chcel zdôrazniť, že má záujem zaplatiť istinu, avšak max. v splátkach po 150 eur mesačne, keďže bývam v podnájme, má nezaopatrené dieťa, chodí do práce a má záujem sa zbaviť tohto dlhu. Nemal návrhy na doplnenie dokazovania.

14. Na základe vyššie zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie právne uzatvára:

15. Podľa § 52 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

16. Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

17. Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

18. Podľa § 53 ods.1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

19. Podľa § 53 ods.2 OZ, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

20. Podľa § 53 ods. 3 OZ, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

21. Podľa § 53 ods. 4 OZ, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy,

b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,

c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví,

d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu,

e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi,

f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú,

g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty,

h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nespĺnil záväzky, ktoré vznikli,

i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve, j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia,

k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku,

l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana,

m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi,

n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy,

o) oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi,

p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme,

r) umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom,

s) požadujú, aby spotrebiteľ poskytol zabezpečenie splnenia svojho záväzku v hodnote neprimerane vyššej, ako je výška jeho záväzku vyplývajúca zo spotrebiteľskej zmluvy v čase uzavretia dohody o zabezpečení splnenia záväzku spotrebiteľa,

t) požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa,

u) požadujú od spotrebiteľa, aby bol neprimerane dlho viazaný zmluvou aj keď pri uzavieraní zmluvy bolo zrejmé, že predmet zmluvy možno dosiahnuť v podstatne kratšom čase,

v) požadujú od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenie,

w) požadujú, aby spotrebiteľ poskytoval alebo poukazoval tretej osobe alebo v prospech tretej osoby akékoľvek plnenie plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, ktoré v prevažnej miere nesleduje jeho záujmy, alebo aby plnil v súvislosti s týmto plnením akékoľvek záväzky tretej osobe.

22. Podľa § 53 ods. 5 OZ, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

23. Podľa § 53 ods. 6 OZ, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

24. Podľa § 53a OZ, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

25. Podľa § 41 OZ, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplyva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

26. Podľa § 517 ods. 2 OZ, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

27. Podľa §1a ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. (ďalej len „nariadenie vlády“), ak odseky 2 a 3 neustanovujú inak, odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi nesmie prevýšiť dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov podľa § 1 ods. 4 pri obdobnom úvere alebo pôžičke ročne. Na účely tohto nariadenia vlády sa obdobným úverom alebo pôžičkou rozumie obdobný produkt, ktorý je svojou povahou najbližší forme poskytnutia peňažných prostriedkov spotrebiteľovi podľa predchádzajúcej vety.

28. Podľa § 3 nariadenia vlády, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

29. Podľa § 3a ods. 1 nariadenia vlády, ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru.

30. Podľa § 3a ods. 2 nariadenia vlády, za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov.

31. Úpadca je poskytovateľom úverov v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Žalovaný je fyzická osoba, ktorá neuzatvoril predmetnú zmluvu v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Predmetný vzťah je preto potrebné v zmysle citovaných ustanovení § 52 a nasl. OZ posudzovať ako vzťah spotrebiteľský, kde žalobca vystupuje v pozícii dodávateľa a žalovaný v pozícii spotrebiteľa. Napokon uvedené je zrejme aj z označenia Zmluvy a existencia spotrebiteľského vzťahu nebola medzi stranami sporná.

32. Podľa § 7 ods. 1 citovaného zákona veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

33. Podľa § 11 ods.2 zákona č. 129/2010 Z. z. ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

34. Podľa NSS ČR sp. zn. 1 As XX/XXXX - D. kasačného soudu je třeba uvedené závěry krajského soudu chápat ve vzájemné souvislosti tak, že součástí odborné péče při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je také posouzení rozhodujících listin a vynaložení patřičného úsilí, podloženého odborností a profesionalitou, aby byly zjištěny všechny potřebné skutečnosti v nezbytném rozsahu. Proto je nutno dovodit také požadavek na doložení tvrzení dlužníka o jeho majetkových poměrech. Samotné ničím nedoložené prohlášení spotřebitele nemůže vést k řádnému prověření jeho schopnosti splácet úvěr, neboť se dle slov krajského soudu jedná o situace, kdy by osoba jednající s odbornou péčí měla a mohla mít pochybnosti o pravdivosti tvrzených skutečností. Smyslem zakotvení povinnosti poskytovatelů spotřebitelských úvěrů posuzovat úvěruschopnost spotřebitele (§ 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru) je především ochrana spotřebitelů před rizikovými úvěry a dále řešení problému rostoucího zadluženosti domácností (viz důvodová zpráva k zákonu o spotřebitelském úvěru). Povinnost věřitele posoudit před uzavřením smlouvy bonitu spotřebitele představuje pro spotřebitele i určitou záruku, že věřitel bude při poskytování úvěru postupovat tak, aby jej do určité míry chránil před neschopností splácet. Primárním chráněným zájmem je zde ochrana spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru, které by vedlo k jeho insolvenční se všemi negativními následky, a to jak ekonomickými v podobě ztráty majetku, tak společenskými v podobě společenské stigmatizace (viz Wachtlová, L., Slanina, J.: Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011, s. 99).

35. Súd prvej inštancie podrobil preskúmanie prejednávanej veci nielen z pohľadu pozitívneho práva, ale aj z pohľadu jusnaturalistického, najmä cez prizmu dobrých mravov. Len na margo súd prvej inštancie poukazuje na fakt, že k inštitútu dobrých mravov treba pristupovať ako k stáročia sa vyvíjajúcemu inštitútu, ktorý vo svojej bazálnej podstate však ostáva až na drobné výnimky plynúce z celkového spoločenského vývoja nemenný.

36. Dobré mravy netvorí spoločenský normatívny systém, ale sú skôr merítkom etického hodnotenia konkrétnych situácií zodpovedajúcim všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti, poctivého správania a dobra. Dobré mravy sú vykladané ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť vystihujú podstatné historické tendencie, sú uznávané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných.

37. Občiansky zákonník, ani iný predpis nedefinuje pojem dobré mravy. Teória a súdna prax však zhodne považujú dobré mravy za všeobecne uznávané pravidlá morálky, ktoré predstavujú fundamentálny

hodnotový poriadok spoločnosti a zákonodarca ich považuje za tak významné, že ich pomocou odkazu v právnej norme včleňuje do občianskeho práva. Z toho vyplýva, že tieto morálne pravidlá majú objektívnu povahu, a preto akékoľvek súhlasné, a teda subjektívne motivované vyhlásenie zmluvných strán, nie je smerodajné v tom, či nimi uzavretá zmluva je v súlade s dobrými mravmi, alebo nie. (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28. augusta 2008, sp. zn. 16Co/152/2008.

38. Podľa § 3 ods. 1 OZ výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

39. Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

40. Čo sa týka zamietavého výroku (III. výrok tohto rozsudku), súd prvej inštancie konštatuje, že konanie žalobcu spočívajúce v nenáležitom skúmaní bonity klienta je možné posúdiť ako konanie v rozpore s dobrými mravmi. Z podkladov predložených samotným žalobcom vo vzťahu k bonite žalovaného skúmanej žalobcom, okrem popisu úveru vyplýva, že žalovaný uviedol určité údaje žalobcovi (úpadcovi), ktoré tento bez ďalšieho akceptoval.

41. V civilnom procese platí tzv. prejednacia zásada. Vo všeobecnosti podľa tejto zásady je záležitosťou procesných strán, aké predložia skutkové podklady, vrátane dôkazov. Tvrdiť skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci a navrhovať dôkazy tieto skutočnosti podporujúce je tak výlučne vecou strán a každá zo strán nesie procesnú zodpovednosť za to, že svojimi tvrdeniami vnesie do procesu ten skutkový materiál, ktorý bude v súlade s jej procesnými záujmami. Súd je oprávnený založiť rozhodnutie na skutočnostiach predložených procesnými stranami, a to, čo strany nepredložia, nemôže brať za základ pre svoje rozhodovanie. Stranám teda hrozí pri nesplnení dôkaznej povinnosti a pri neunesení dôkazného bremena, nepriaznivé rozhodnutie vo veci samej. Dôkazné bremeno je teda inštitútom procesného práva, ktoré stíha toho účastníka, v ktorého záujme je aby určitá skutočnosť rozhodná podľa hmotného práva a stranou tvrdená bola v konaní skutočne preukázaná. Pravým zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu vydať rozhodnutie i v tých prípadoch, keď určitá skutočnosť pre spor rozhodná dokázaná nebola, teda keď si súd nemôže urobiť záver o tom, že určitá skutočnosť je alebo nie je pravdivá.

42. Žalobca si uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a preto je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa, t. j. § 52 a nasl. OZ, ZoSÚ a ďalšie. Bolo na žalobcovi, aby preukázal, že bonitu žalovaného náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z..

43. Z textu zákona o spotrebiteľskom úvere vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom, tak aj z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať.

44. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti od frekvencie splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, ako aj stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t. j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, stravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

45. Súd prvej inštancie preto takéto formulárove, ba priam ľahkovážne, skúmanie bonity dodávateľom u spotrebiteľa vyhodnotil za v rozpore s dobrými mravmi, všetko v kontexte len žalovaným uvedenými

mesačnými finančnými výdavkami, a preto žalobu čiastočne aj kvôli nedostatočnému skúmaniu bonity v prevyšujúcej časti zamietol.

46. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že žalovanému bol poskytnutý spotrebiteľský úver vo výške 6.500 eur, pričom nebolo rozporované, že žalovaný uhradil na úver sumu 5.816,77 eur.

47. Žalovanému ako spotrebiteľovi bol poskytnutý úver s úrokom vo výške 19,24 %, čo plynie z obsahu Zmluvy.

48. Z internetovej stránky NBS súd preveroval úrokové miery podobných úverov v bankách a zistil, že pri spotrebiteľskom úvere v novembri 2018 (nové obchody) so splatnosťou do 5 rokov bola úroková sadzba 5,70 % p. a. Je teda nepochybné, že ročná sadzba úroku dohodnutého v Zmluve (19,24 %) v súdnej veci priemernú úrokovú sadzbu poskytovanú v tomto období bankami prevyšuje viac ako trojnásobne.

49. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. O takýto stav pôjde vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.7.2009).

50. V predmetnom spore boli v Zmluve dojednané neprímerané vysoké úroky, výška ktorých odporuje dobrým mravom, preto je s poukazom na ust. §39 OZ Zmluva v časti odplaty neplatným právnym úkonom.

51. V tomto smere súd poukazuje na rozhodnutia súdov cit.: „Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. Prevýšenie úrokov o 100 % oproti priemeru úrokov za úvery poskytované bankami je netolerovateľné za žiadnych okolností a preto správne postupoval súd prvého stupňa, ak nepriznal žalobcovi žiadané úroky predstavujúce viac ako 100 % oproti priemeru úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere (v tom čase 12,67 % ročne). V tejto súvislosti odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ sú úroky neplatné v celom rozsahu, nemožno ich ďalej ani moderovať, a preto súd prvého stupňa nesprávne postupoval, ak považoval dohodu o výške úrokov nad 12,67 % ročne za absolútne neplatnú. Správne mal ustáliť, že úroky sú neplatné v celom rozsahu. Táto okolnosť totiž spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške úrokov ako absolútne neplatnú.“ (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/114/2014 zo dňa 05.11.2014)

52. Súd v ďalšom poukazuje na rozhodnutia súdov pri posudzovaní výšky úrokov a najvyššej prípustnej odplaty v zmysle ust. § 53 ods. 6 OZ, v zmysle ktorých cit.: „Občiansky zákonník, Obchodný zákonník a ani iný predpis, účinný ku dňu uzavretia zmluvy, neobsahoval ustanovenia o tom, do akej konkrétnej výšky možno dojednať zmluvné úroky, prípadne ďalšie poplatky, predstavujúce celkovú odplatu za poskytnutie finančných prostriedkov. V prípade, ak sa jedná o poskytnutie finančných prostriedkov spotrebiteľovi, určité hranice vyplývajú z § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy. Existencia citovaného ustanovenia však neobmedzuje okresný súd z možnosti posudzovania výšky dojedanej odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru aj cez prizmu dobrých mravov. Nemožno totiž opomenúť, že dobré mravy sú pojmom inherentným s právnym poriadkom, nakoľko samotné dobré mravy len dopĺňajú písané normy pozitívneho práva o vyvážený a spravodlivý širší rámec založený na analýze oprávnených záujmov. Stoja na úrovni nepísaného práva, ktorého hlavné zložky predstavujú všeobecné právne zásady a všeobecne uznávané normy morálky. Systém pozitívneho práva je tak zabezpečený všeobecnou dimenziou spravodlivosti. V zmysle uvedeného sa aj na výšku odplaty za poskytovanie finančných prostriedkov je potrebné pozeráť nielen z hľadiska platnosti jej dojednaní v zmysle účinného zákonného ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, či nariadenia vlády, ale aj z hľadiska toho, či takto dojednaná odplata v podobe úrokov z úveru neodporuje všeobecnej predstave primeranosti zachovania základných zásad, na ktorých je občianske právo postavené, t. j. okrem iného i na zachovaní zásady ekvity. Pritom platí, že neprímerane vysoký úrok je nepochybne v rozpore s dobrými mravmi. Pri posúdení primeranosti dojedanej výšky úroku treba predovšetkým porovnať dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z

praxe peňažných ústavov v rozhodnom období. Zo znenia citovaného ustanovenia tak možno vyvodíť, že určujúcim kritériom primeranosti odplaty v rámci spotrebiteľskej zmluvy je obvyklosť tejto odplaty na finančnom trhu, ktorú obvyklosť je možné posudzovať len s ohľadom bežnú prax inštitúcií poskytujúcich úverov v porovnateľných výškach a za porovnateľných podmienok. (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co 404/2017 zo dňa 31.5.2018)

53. „K odvolacej námietke žalobcu odvolací súd uvádza, že nemožno zohľadňovať len výšku úrokov, ale iba celkovú výšku odplaty za poskytnutie peňažných prostriedkov podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka odvolací súd uvádza, že predmetné ustanovenie nevylučuje posúdenie súladu výšky úrokovej sadzby (a prípadne ďalších zložiek odplaty) s dobrými mravmi, ale predstavuje osobitný regulačný mechanizmus, ktorý sa v žiadnom prípade nevylučuje s uplatnením korektívu dobrých mravov. Inými slovami aj zmluva uzavretá s odplatou neprekračujúcou limit vyplývajúci z § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka môže byť v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko skúmanie rozporu s dobrými mravmi nie je obmedzené iba na matematické porovnanie odplaty s určitou zákonnou maximálnou hranicou, ale zohľadňuje aj individuálne okolnosti uzavretia posudzovanej zmluvy, postavenie a pomery zmluvných strán a prípadne ďalšie okolnosti. V podrobnostiach odvolací súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co404/2017 zo dňa 31. mája 2018. Súčasne je v tomto prípade potrebné poukázať na dôvodovú správu k nariadeniu vlády SR č. 141/2014 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. XX/XXXX Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov. Touto novelou sa vykonáva § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka ustanovením najvyššej prípustnej výšky odplaty, ktorú možno od spotrebiteľa požadovať pri poskytnutí peňažných prostriedkov, pričom i Vláda SR predpokladala že samotné stanovenie tejto najvyššej prípustnej odplaty nevylučuje uplatnenie korektívu dobrých mravov. Podľa textu dôvodov správy: „V súvislosti s RPMN je potrebné ešte uviesť, že v niektorých súdnych rozhodnutiach už odplata požadovaná na úrovni 23 % a viac je posudzovaná ako v rozpore s dobrými mravmi a teda v kontexte s vyššie načrtnutou tabuľkou RPMN celkové náklady by pri verifikácii dobrých mravov nemali prekročiť 30 - 35 %, pričom plnenie dosahujúce 40 - 50 % by bolo možné označiť pri splnení ďalších znakov za úžerné. V uvedenom kontexte bude vždy aplikovateľná aj skutková podstata úžery pri zachovaní správneho právneho posúdenia hrubého nepomeru protiplnenia a jej ostatných znakov - v danom kontexte bude, aby súdy pri zachovaní vzťahu subsidiarity § 39 Občianskeho zákonníka správne vyhodnotili aj aplikačný rozmer § 39a Občianskeho zákonníka, ktorý predstavuje iba jeden z dôvodov neplatnosti právneho úkonu. Uvedeným dlhodobým judikovaným pravidlám sa musí regulatívnym spôsobom prispôbiť aj trh požičiavania peňažných prostriedkov spotrebiteľom, keďže výhodnosť tohto prispôsobenia je práve v dosiahnutí právnej istoty v otázke platného dojednania spotrebiteľskej zmluvy.“ (rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 9CoCsp/22/2020 z 22. 10. 2020).

54. „Odvolací súd uvádza, že od 1.6.2010 bola urobená zmena v Občianskom zákonníku v § 53 ods. 6, z ktorého vyplýva, že ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov nesmie odplata podstatne prevyšovať obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že v rámci novelizácie uvedeného zákonného ustanovenia bolo navrhované úplné iné znenie tohto zákonného ustanovenia a to tak ako bolo v konečnom dôsledku prijaté. V súvislosti aj s novelizáciou zákona o spotrebiteľských úveroch bol zákonom č. 129/2010 zrušený administratívny strop odplaty pri spotrebiteľských úveroch spolu so zrušením zákona č. 258/2001 Z.z. Napokon prijaté znenie ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka bolo odôvodnené tým, že ide o upresnenie údajovej bázy - ukazovateľa z ktorého sa vychádza pri poskytovaní primeranosti odplaty za spotrebiteľský úver. Túto údajovú bázu pokiaľ ide o výšku odplaty, lehoty splatnosti, spôsob zabezpečenia, objemy poskytnutých úverov na finančnom trhu poskytnutú hlásenia zverejňované štvrťročne Ministerstvom financií SR na základe hlásených subjektov poskytujúcich spotrebiteľské úvery. Takýmto spôsobom bolo referenčné kritérium, podľa ktorého sa mohla posudzovať primeranosť zo sektoru bánk prenesená na sektor finančného trhu ako taký, teda na všetky spoločnosti poskytujúce peňažné prostriedky spotrebiteľom, a to pri absencii akýchkoľvek pravidiel odplaty a jej stropu. To však neznamená, že by súd aj v takomto prípade nemal možnosť posudzovať aj takýto úverový vzťah, ktorý sa dotýka uvedených úrokov v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka v spojení aj s § 3 Občianskeho zákonníka. Bolo preto možné aj v danej veci na základe ustálenej judikatúry pristúpiť k posudzovaniu odplaty založenej na referenčnej báze odplaty požadovanej bankami u spotrebných úveroch v obdobných prípadoch (napr. rozhodnutie Krajského súdu Bratislava

14Co/262/2014 z 15.3.2016).“ (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3CoCsp/233/2019 z 14.10.2020).

55. „Aplikáciu § 3 OZ nevylučuje ani ust. § 53 ods. 6 OZ, kedy za obvyklé, primerané a neúžernícke úroky nie je možné vychádzať z údajov subjektov poskytujúcich spotrebiteľské úvery, ktoré úvery poskytujú za neprimerané odplaty a úroky rozporné s dobrými mravmi.“ (rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 10Co/48/2018 z 31. 01. 2019).

56. „Výška priemerných úrokových mier poskytovaných pre nové spotrebiteľské úvery predstavovala v čase uzavretia predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere výšku 12,54 %, teda prekročenie tejto úrokovej miery poskytnutej navyše pri úvere so splatnosťou 6 rokov, o skoro 100 %, nemožno považovať za iné, než úžerné, a to najmä za situácie, keď jej poskytol pôžičku bez náležitého posúdenia jej bonity.“ (rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 22CoCsp/41/2020 z 26. 11. 2020).

57. „Osobitný význam úrokov ako jednej zo zložiek odplaty sa prejavuje v tom, že zákon č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy vyžadoval v ust. § 9 ods. 2 písm. i) uvádzať i úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru. Je preto potrebné bez akýchkoľvek pochybností pripustiť, aby táto zložka odplaty, teda úrok, podliehal súdnemu prieskumu so zameraním na zistenie, či je v súlade s dobrými mravmi alebo nie.“ ... „Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu, sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac

ako o 100 % oproti priemeru bánk. Dohodnutá úroková sadzba 17,70 % oproti priemernej úrokovej miere bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci apríl 2018 pri úveroch od 1 do 5 rokov vo výške 5,26 % ročne o viac ako trojnásobok prevyšuje tento priemer, čo rozhodne nemožno považovať za primerané a teda zodpovedajúce dobrým mravom. Záver o neplatnosti dojednania o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi má preto oporu vo vykonanom dokazovaní (§ 39 Občianskeho zákonníka v spojení s § 41 Občianskeho zákonníka). (rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci sp.zn. 7CoCsp/54/2020 z 24.6.2021).

58. Keďže je Zmluva neplatná v časti úrokov, žalobca má právo len na vrátenie istiny úveru, ktorej splatnosť bola dohodnutá priamo v zmluvných podmienkach Zmluvy obsahujúcej splátkový kalendár istiny, úrokov aj poplatkov. Ku dňu vydania rozhodnutia súdu bola uhradená pohľadávka do výšky 5.816,77 eur, ostalo teda na istinu žalovanému uhradiť 683,23 eur, čo nebolo sporné, pričom v prevyšujúcej časti vzhľadom na bezúročnosť úveru žalobu zamietol.

59. Žalobcovi bolo dôvodné priznať aj úrok z omeškania v súlade s ustanovením § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 nariadenia vo výške 5 % ročne odo dňa nasledujúceho po splatnosti splatných splátok istiny podľa splátkového kalendára.

60. Žalobca si žalobou síce uplatňoval úroky z omeškania odo dňa zročnosti nezaplatených splátok. Súd však nepriznal úroky z omeškania žalobcovi od zročnosti jednotlivých prisúdených splátok, ale z celej sumy predstavujúcej súhrn týchto nezaplatených splátok, vo vzťahu ku ktorému však splatnosť nastala účinkom zosplatnenia (30.9.2022, nakoľko uznesenie o vyhlásení konkurzu bolo v Obchodnom vestníku SR zverejnené dňa 29.9.2022) a preto súd úroky z omeškania priznal z celej prisúdenej sumy od nasledujúceho dňa, teda od 1.10.2022.

61. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Za neprijateľnú považuje odvolací súd aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia).

62. OZ obsahoval v znení účinnom v čase uzavretia Zmluvy demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednania štandardnej formulárovej zmluvy, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1

OZ. Žalobca ako spotrebiteľ a ako slabšia strana sporu, nemal možnosť participovať na vytvorení formulárovej zmluvy a nepochybne je z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9CoCsp 19/2021).

63. Zmluvná pokuta ako zmluvná podmienka bola posúdená zo strany všeobecných súdov ako neprijateľná a súd nevidí dôvod na odklon od uvedených rozhodnutí. OZ navyše normuje zákaz ich ďalšieho používania (§ 53a OZ).

64. Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou 5Csp/99/2018 zo dňa 10.10.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9CoCsp/23/2020 zo dňa 29.04.2021 bolo výrokom rozhodnuté, že zmluvné podmienky v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 21.12.2017 uzatvorené medzi žalobcami v 1. a 2. rade a žalovaným (spol. Silverside, a.s.) uvedené: v Článku IX. - Upozornenie na následky nesplácania, bod 1 v znení : „Ak sa Dlžník dostane do omeškania so splácaním Pravidelných splátok alebo ich časti podľa tejto Zmluvy, Veriteľ má právo požadovať okrem omeškaných pravidelných splátok zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 12% p.a. z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania.“, a v Článku IX. - Upozornenie na následky nesplácania, bod 4 v znení : „V prípade omeškania Dlžníka s úhradou zosplatených záväzkov má Veriteľ právo požadovať zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 12% p.a. z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania. Bod 2.tohto článku sa použije rovnako.“ sú ako neprijateľné zmluvné podmienky neplatné.

65. Aj napriek skutočnosti, že si žalobca uplatnil zmluvnú pokutu vo výške 10%, súd sa musel zaoberať zmluvným dojednaním, z ktorého je nepochybné dojednanie zmluvnej pokuty vo výške 12% a dospel k záveru, že takéto dojednanie odporuje nariadeniu vlády. Zmluvná pokuta spolu s úrokom z omeškania nesmie prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnených podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády. Na účely nariadenia sa posudzuje súčet všetkých sankcií, v tomto prípade súčet výšky úrokov z omeškania a výšky zmluvnej pokuty. Súčet týchto sankcií (12 % a 5%) prekračuje trojnásobok úrokov z omeškania podľa nariadenia (15%), preto je uvedená zmluvná podmienka v rozpore so zákonom a v zmysle § 39 OZ je takto dojednaná zmluvná podmienka absolútne neplatná.

66. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp.zn. 8Co/136/2018 z 15.11.2018: „Odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie uvedený výklad žalovaného o zmluvnej pokute nezdiera. Ustanovenie 3a ods. 1 nar. vlády č. 87/1995 Z. z. ustanovuje, že zmluvná pokuta spolu s úrokom z omeškania nesmie prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnených podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády. Irelevantné je tvrdenie žalovaného, že zmluvná pokuta sama o sebe nikdy neprevýši hranicu trojnásobku zákonného úroku z omeškania v zmysle bodu 11.3, keďže na účely nariadenia sa posudzuje súčet všetkých sankcií, v tomto prípade súčet výšky úrokov z omeškania a výšky zmluvnej pokuty. Súčet týchto sankcií (14,6 % a 5%) prekračuje trojnásobok úrokov z omeškania podľa nariadenia (15%) a odvolací súd preto súhlasí s tým, že zmluvná podmienka uvedená v článku 11 je v rozpore so zákonom. Lepšiu situáciu žalobcovi neprivedie ani tvrdenie, že dodržanie zákonom stanovenej hornej hranice sankcií je možné napríklad tým, že si nebude uplatňovať celý úrok z omeškania, ale iba jeho časť. Takéto následné zvažovanie krokov veriteľa, ku ktorým musí dôjsť, aby bola naplnená litera zákona je pre spotrebiteľa neprijateľné. Spotrebiteľ musí byť už v čase uzatváranie zmluvy oboznámený s presnou výškou zmluvnej pokuty a úrokov z omeškania, ktoré si v prípade nesplnenia svojich povinností bude môcť veriteľ od neho vymáhať. Povinnosť dojednať zmluvnú pokutu určením jej výšky alebo určením spôsobu jej určenia je zákonná požiadavka určenou priamo v ust. § 544 ods. 2 Obč. zákonníka a vyššie uvedený spôsob určenia, resp. výpočtu zmluvnej pokuty v Zmluve o spotrebiteľskom úvere tejto požiadavke nezodpovedá, pretože je neurčité a nejasné. Nehovoriac o tom, že od takéhoto neurčitého zmluvného ustanovenia veriteľ odvodzoval aj celkovú výšku pohľadávky, ktorú si voči veriteľovi uplatňoval dohodou o zrážkach zo mzdy. Odvolací súd zároveň upriamuje pozornosť na to, že ustanovenie § 3a ods. 3 nar. prichádza do úvahy len v prípade, ak je splnená podmienka uvedená v odseku 1, teda, ak súčet sankcií neprevyšuje priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne neprevyšuje trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády, tak len v tomto prípade platí, že ak podľa tohto pravidla určené sankcie dosiahnu výšku poskytnutých peňažných

prostriedkov, následné sankcie je možné uplatňovať len do výšky úrokov z omeškania podľa nariadenia. Vzhľadom na uvedené odvolací súd považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v tejto časti za vecne správne.“

67. Pokiaľ žalobca v podanej žalobe z vlastnej vôle ponížil sumu zmluvnej pokuty z 12% na 10%, súd poukazuje v tomto smere na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, v zmysle ktorej nemožno obsah neprijateľnej zmluvnej podmienky moderovať cit.: „Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že mu odporuje právna úprava členského štátu, akou je článok 83 legislatívneho dekrétu 1/2007 o prepracovaní všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov a ďalších doplňujúcich zákonov (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la E. F. para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) zo 16. novembra 2007, ktorá vnútroštátnemu súdu umožňuje v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej podmienky, ktorá je súčasťou zmluvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, doplniť uvedenú zmluvu tým, že zmení obsah tejto podmienky.“

68. Požiadavka na zaplatenie zákonných úrokov z omeškania a dojednanej zmluvnej pokuty v zásade neodporuje dobrým mravom. Vždy ale treba brať na zreteľ špecifické okolnosti prípadu. Tieto v prejednávanej veci vidí súd v tom, že zosplatenie úveru bolo výsledkom aplikácie zákona, ktorý sa aktivoval nesprávnym poskytovaním úverov so strany žalobcu a s tým súvisiacim neskorším úpadkom. Z uvedených dôvodov tak súd požiadavku žalobcu na úhradu úroku z omeškania a zmluvnej pokuty po predčasnom zosplatení úveru zavinenom žalobcom považuje za rozpornú s dobrými mravmi a tieto nároky nepriznal, pričom konanie v tejto časti výrokom I. z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby zastavil.

69. Pre spotrebiteľa je vždy neprijateľné spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak tieto sú poskytované (vykonávané) vo vlastnom záujme dodávateľa.

70. Súd sa tiež zaoberal žalovaným vnesenou námietkou premlčania, pričom túto vyhodnotil ako nedôvodnú, keďže zosplatenie úveru nastalo 30.9.2022 a žaloba bola podaná 1.8.2023.

71. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok F. proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok G. a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Súd so zreteľom na uvedené dôvody neplatnosti zmluvných podmienok už ďalšími dôvodmi nezaoberal.

72. Podľa § 232 ods. 1 CSP vykonateľnosť je vlastnosť súdneho rozhodnutia ukladajúceho povinnosť plniť, ktorá spočíva v možnosti jeho priamej a bezprostrednej vynútiteľnosti zákonnými prostriedkami.

73. Podľa § 232 ods. 2 CSP ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak.

74. Podľa § 232 ods. 3 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

75. Podľa § 232 ods. 4 CSP ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradím ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškание s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

76. Súd prvej inštancie podrobil rozhodnutie aj kontextu princípu primeranosti, poukazujúc aj na tzv. Paretovo optimum. Jedná sa z ekonomického pohľadu o taký stav spoločnosti, kedy žiadny jednotlivec, alebo skupina už nemôže dosiahnuť lepšie postavenie bez toho, aby sa postavenie iného subjektu zhoršilo. Ide o rovnovážny stav, kedy ak sa chce mať niekto lepšie než ako sa má, môže tak urobiť len na úkor iného.

77. Vzhľadom k tomu, že žalovaný požiadal o splatenie dlhu v splátkach a vzhľadom na finančnú situáciu žalovaného (refinancovanie úveru) ako aj ochotu splatiť dlh, mu súd povolil vzniknutý dlh zaplatiť v 150 eurových mesačných splátkach, pričom súd prihliadal na to, že splátky vo vyššej výške by úplne existenčne ohrozili žalovaného. Povolenie splátok bolo umožnené s tým, že ak nebude uhradená čo len jedna splátka riadne a včas stane sa splatným celý dlh naraz, preto mu v zmysle § 232 ods. 4 CSP povolil mesačné splátky tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

78. Neposkytnutím tejto možnosti žalovanému, by sa pri výške pohľadávky, ktorú žalobca má, dostal žalovaný do priameho existenčného ohrozenia, pričom súd vyhodnotil situáciu ako z pohľadu žalobcu, tak aj žalovaného prihliadajúc na zásadu proporcionality, pričom žalobca s výškou takto stanovenej splátky súhlasil.

79. S ohľadom na vyššie uvedené súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

80. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

81. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

82. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 2 CSP. Žalovaný mal v konaní väčšinový úspech, avšak mu v konaní žiadne trovy konania nevznikli, preto mu ich náhradu nepriznal, prevažne neúspešný žalobca na ich náhradu nemá právo.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom po nadobudnutí jeho vykonateľnosti dobrovoľne splnená, je možné podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.